

بررسی مصرف سطوح مختلف میکوریزا و ورمی کمپوست بر عملکرد کیفی و کمی برگ زعفران زراعی (*Crocus sativus. L*) در شرایط آب‌وهوایی کرمان

نجمه جامی^۱، اصغر رحیمی^۲، ابراهیم صداقتی^۳، مهدی نقی‌زاده^۴

^۱ دانشجوی دکتری مهندسی تولید و ژنتیک گیاهی، دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان؛ Najmeh.jami12@yahoo.com

^۲ دانشیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان؛ rahimiasg@gmail.com

^۳ استادیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان؛ sedaghati@vru.ac.ir

^۴ استادیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید باهنر کرمان؛ msnaghizadeh@gmail.com

چکیده

این مطالعه به منظور بررسی خصوصیات کیفی و کمی برگ زعفران (*Crocus sativus. L*) تحت تاثیر مصرف سطوح مختلف تلقیح با میکوریزا و ورمی کمپوست، به صورت فاکتوریل در قالب طرح بلوک کامل تصادفی با سه تکرار در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶ در مزرعه تحقیقاتی فجر دانشکده کشاورزی در دانشگاه شهید باهنر کرمان انجام شد. فاکتورهای مورد بررسی شامل ورمی کمپوست در ۴ سطح صفر، ۸، ۱۶ و ۲۴ تن در هکتار و ۴ سطح تلقیح با کود زیستی میکوریزا (صفر، ۷، ۱۰ و ۱۵) گرم به ازای هر جایگاه کاشت که در هر جایگاه کاشت ۲ بنه زعفران قرار داده شد، بودند. شاخص‌های اندازه‌گیری شده در این آزمایش صفاتی شامل محتوای کلروفیل‌های برگ و اجزای برگ شامل تعداد، طول و سطح کل برگ‌های یک بوته و وزن خشک برگ بودند. نتایج نشان‌دهنده تاثیر معنی‌دار ورمی کمپوست بر کلروفیل b بود. به طوری که کاربرد ۸ تن در هکتار کود ورمی کمپوست منجر به افزایش 31.52 درصدی کلروفیل b گردید. همچنین اثر میکوریزا بر وزن خشک و تعداد برگ و اثر متقابل کود ورمی کمپوست و میکوریزا بر صفت اجزای برگ شامل سطح و طول برگ معنی‌دار شد. به طوری که کاربرد ۸ تن کود ورمی کمپوست و ۱۰ گرم میکوریزا صفت طول برگ را ۴۹،۸ درصد نسبت به شاهد افزایش داد. به طور کلی تلقیح میکوریزا، به همراه کود ورمی کمپوست منجر به بهبود اکثر صفات رشد کمی و کیفی برگ زعفران شد.

کلمات کلیدی: تلقیح، زعفران، کلروفیل b، میکوریزا، ورمی کمپوست.

مقدمه

زعفران (*Crocus sativus. L*) متعلق به خانواده زنبق (Iridaceae)، گیاهی علفی، چند ساله، کورم‌دار و بدون ساقه هوایی است. ویژگی‌های خاص این محصول از جمله امکان بهره‌برداری چند ساله در یک نوبت کاشت، نیاز به آب کم، آبیاری آن در زمانه‌ای غیر بحرانی نیاز آبی سایر گیاهان و نیز بازار فروش داخلی و خارجی مناسب، آن را به عنوان نخست کشاورزان استان خراسان و در سال‌های اخیر سایر استان، مطرح نموده است (Daneshvar kakhki and Farahmand Gelyan, 2013). در این شرایط مدیریت درست کوددهی یکی از ابزارهای ضروری جهت برخورداری از یک نظام آگرواکولوژیکی پایدار است. ورمی کمپوست از جمله مناسب‌ترین منابع غیرشیمیایی تغذیه گیاهی محسوب می‌شود که در افزایش عملکرد مزارع

^۱ - نجمه جامی - Najmeh.jami12@yahoo.com